

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.008.05.2023

Pan
Adam Przybylak
Dyrektor
Szkoła Podstawowa nr 21
im. rtm. Krzysztofa Pileckiego w Grudziądzu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/076 – Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 21 im. rtm. Witolda Pileckiego w Grudziądzu, ul. Nauczycielska 19, 86-300 Grudziądz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Przybylak, Dyrektor, od 01 września 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez szkoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży
Okres objęty kontrolą	Od 01 stycznia 2020 r. – do 27 czerwca 2023 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Adam Ruciński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/63/2023 z 18 kwietnia 2023 r. (akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła realizowała zadania związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom i nauczycielom. Podstawową przyczyną objęcia pomocą uczniów były opinie i orzeczenia wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Pomoc świadczyło: trzech pedagogów, terapeuta pedagogiczny, logopeda i doradca zawodowy. W szkole nie zatrudniono psychologa. W roku szkolnym 2022/2023 przypisano wykonywanie jego obowiązków pedagogowi nie posiadającemu odpowiednich kwalifikacji

Podejmowane działania nie zawsze miały kompleksowy charakter. W toku kontroli stwierdzono przypadki, w których nie dokonywano oceny efektywności udzielonej pomocy lub nie udzielano pomocy w pełnym zakresie ustalonym przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Placówka dysponowała odpowiednią bazą dydaktyczną do prowadzenia spotkań indywidualnych i zajęć grupowych. Stwierdzono jednak występowanie (na terenie budynku szkolnego) barier architektonicznych uniemożliwiających poruszanie się osobom z niepełnosprawnością ruchową. Wystąpiły również niezgodności pomiędzy danymi zawartymi w Arkuszach organizacji Szkoły i w Systemie Informacji Oświatowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja przez szkoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży

Opis stanu faktycznego

1. Zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówce zostały uregulowane w Statucie⁴. Wśród celów i zadań realizowanych przez Szkołę wskazano m.in.:

- sprawowanie opieki nad uczniami odpowiednio do ich potrzeb oraz możliwości szkoły w czasie zajęć obowiązkowych i nieobowiązkowych,
- zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej⁵.

(akta kontroli str. 4, 9-11, 23-41, 44-48, 66-94)

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w Szkole polegała na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz identyfikowaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w szkole, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia oraz stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły i środowisku społecznym.

Statut zobowiązywał nauczycieli, wychowawców oraz specjalistów do określania możliwości psychofizycznych oraz potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Rok szkolny 2020/2021 i 2021/2022 – Statut Szkoły Podstawowej nr 21 im. rtm. Witolda Pileckiego w Grudziądzu z 7 września 2020 r., rok szkolny 2022/2023 - Statut Szkoły Podstawowej nr 21 im. rtm. Witolda Pileckiego w Grudziądzu z 30 września 2022 r.

⁵ § 3 pkt 5 i 8 Statutu z 2020 i 2022 r.

konieczności dokonywania oceny efektywności udzielonej pomocy oraz współpracy w celu wspierania uczniów i udzielania im pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

(akta kontroli str. 12-14, 23-41, 47-48, 66-94)

Zgodnie ze Statutem pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizował Dyrektor. Planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi takiej pomocy pozostawało w gestii wychowawcy klasy, przy czym Dyrektor mógł to zadanie przypisać także innym osobom.

W Statucie określono czas trwania wybranych zajęć⁶. Wskazano także, że wymiar pojedynczych zajęć związanych w wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej miał być uzależniony od organizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole. Długość trwania zajęć w klasie terapeutycznej miała wynikać z programów nauczania dostosowanych do indywidualnych potrzeb ucznia. Długości warsztatów, porad i konsultacji dla rodziców i nauczycieli nie określono.

Wskazano ponadto, że udział ucznia w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęciach specjalistycznych miał trwać do czasu zlikwidowania opóźnień w uzyskaniu osiągnięć edukacyjnych wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego lub złagodzenia bądź wyeliminowania zaburzeń stanowiących powód objęcia ucznia daną formą pomocy.

(akta kontroli str.13, 30-32, 75-79)

Statut nie regulował zasad współpracy z rodzicami, placówkami doskonalenia zawodowego nauczycieli, innymi szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, o których mowa w § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁷. Ww. zasady nie były także regulowane w odrębnych dokumentach.

Dyrektor podał m.in., że przepisy nie regulują sposobu uzgadniania zasad ww. współpracy. Zasady działania były ustalane indywidualnie, w zależności od potrzeb szkoły i możliwości ich realizacji przez partnerów.

(akta kontroli str.3-4, 231)

Dyrektor w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2023 oraz 2022/2023 podejmował działania zmierzające do poprawy jakości udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie Szkoły. I tak:

- od marca 2021 r. do stycznia 2022 r. stworzył miejsce do nauki, które miało m.in. umożliwić kontakt z innymi uczniami (ograniczenie izolacji),
- w październiku 2022 r. zakończył rozbudowę miejsc terapii uspakajającej, służącej rozwiązywaniu problemów emocjonalnych uczniów przez dotyk, smak i węch⁸,
- w styczniu 2023 r. oddał do użytku salę „Magiczny zakątek”, miejsce przeznaczone do prowadzenia zajęć terapeutycznych⁹.

Ponadto od 2020 r. powoływał koordynatorów ds. profilaktyki, którzy mieli czuwać nad sposobem realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych. Prowadził również działania z zakresu pedagogizacji rodziców. W trakcie zebrań rodziców dostarczał

⁶ Zajęcia rewalidacyjne - 60 minut, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne - 60 minut (z możliwością ich prowadzenia w czasie krótszym), zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne - 45 minut.

⁷ Dz.U z 2020 r. poz. 1280, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie zasad”.

⁸ Zlokalizowane obok budynku Szkoły, na wydzielonej powierzchni, gdzie powstał ogródek z ziołami i kwiatami,

⁹ Odrębna sala w budynku Szkoły przeznaczona do prowadzenia zajęć grupowych.

opiekunom informacje na temat problemów dzieci oraz wskazywał sposoby i miejsca udzielania pomocy. Zorganizował również w marcu 2022 r. spotkanie z rosyjskojęzycznym psychologiem, który miał za zadanie poprawić relację z rodzicami z Ukrainy oraz zmniejszyć ich traumę. Od marca do maja 2022 r. na terenie Szkoły odbywały się również zajęcia z języka polskiego dla rodziców, uchodźców z Ukrainy.

Szkoła ponadto przez cały badany okres:

- uczestniczyła w miejskim programie profilaktycznym „Bezpieczny uczeń”, który uczył bezpiecznych zachowań oraz poprawiał relacje interpersonalne oraz przygotowywał do bezpiecznego życia,
- umożliwiła prowadzenie przez Fundację Praestreno z Warszawy zajęć z profilaktyki uzależnień behawioralnych „Stawiam na siebie” w trakcie, których pracowano nad poprawą poziomu asertywności, sztuki odmawiania i profilaktyką uzależnień,
- promowała wraz z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Grudziądzu (w ramach programu „Trzymaj formę”) zdrowy styl życia,
- korzystała z pomocy psychologa Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grudziądzu, który w ramach programu „Naprawimy to” uczył rozwiązywania sytuacji kryzysowych.

(akta kontroli str. 129, 303-328, 468-500)

Specjaliści dysponowali komputerami stacjonarnymi lub laptopami oraz urządzeniem wielofunkcyjnym. Dokumentacja specjalistów szkolnych w zakresie udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej była prowadzona odręcznie. Na komputerze logopedy były zainstalowane gry dydaktyczne wspomagające pracę nauczyciela z dziećmi. Nauczyciele, wychowawcy i specjaliści nie korzystali z materiałów i szkoleń przygotowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, które miały pomagać nauczycielom wspierać uczniów w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych. Ponadto Szkoła nie miała dostępu do internetowej Platformy Specjalistyczno-Doradczej do wypracowania modelowej strategii postępowania dla szkół.

Dyrektor wyjaśnił, że Szkoła nie posiadała wiedzy na temat funkcjonowania wyżej wymienionej platformy.

(akta kontroli str. 130-160, 228, 729-822)

W latach 2020-2023 (stan na 31 maja 2023 r.) Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty przeprowadził łącznie pięć kontroli doraźnych, w tym dwie z zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Przedmiotem kontroli przeprowadzonej 22 i 24 lutego 2022 r. przez zespół wizytatorów była ocena sposobu udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej uczniowi klasy IV. Szkole, na podstawie art. 55 ust. 4 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁰ wydano zalecenia w przedmiocie:

- obejmowania uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną na podstawie rozpoznawania indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie,
- dokumentowania zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w dziennikach zajęć,
- gromadzenia w indywidualnej teczce, dla każdego ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną, dokumentacji badań i czynności uzupełniających

¹⁰ Dz. U z 2023 r. poz. 900.

- prowadzonych w szczególności przez pedagoga, logopedę, terapeutę pedagogicznego oraz innych specjalistów,
- oceniania przez nauczycieli i specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej, efektywności udzielanej pomocy i formułowania wniosków dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia.

Kontrola Kuratora z 3 czerwca 2022 r. potwierdziła realizację ww. zaleceń.

(akta kontroli str. 161-197)

Liczba uczniów kształcących się w szkole w latach 2020-2023 uległa zmniejszeniu o 2,2% (trzy oddziały klasowe) i wynosiła według stanu na 30 września:

- 889 uczniów w 41 oddziałach klasowych w 2020 r.,
- 871 uczniów w 40 oddziałach klasowych w 2021 r.,
- 869 uczniów w 38 oddziałach klasowych w 2022 r.

Liczebność klas zawierała się w przedziale od 16 (jeden przypadek – klasa szósta w 2021 r.) do 29 (po jednej w klasie czwartej w 2020 i 2021 r.). W 2020 r. najczęściej (14 - krotnie) klasa liczyła 23 i 24 uczniów, w roku kolejnym 15 klas miało po 21 uczniów, a w 2022 r. najczęściej (11-krotnie) klasy liczyły 22 oraz (9-krotnie) 21 uczniów.

(akta kontroli str. 198)

2. Liczba zatrudnionych w szkole nauczycieli w latach 2020-2022 zmniejszyła się o 8,5% i wyniosła według stanu na 30 września:

- 94, w tym 41 wychowawców w 2020 r.,
- 89, w tym 40 wychowawców w 2021 r.,
- 86, w tym 38 wychowawców w 2020 r.

(akta kontroli str. 199-202)

Tygodniowy obowiązkowy wymiar pracy na jeden etat dla pedagogów, pedagoga specjalnego, doradcy zawodowego i terapeuty zatrudnionych w Szkole wynosił 20 godzin.

W badanym okresie nie nastąpiły istotne zmiany kadrowe wśród specjalistów, z wyłączeniem stanowiska logopedy, którego zatrudnienie ustało 21 września 2022 r.. Nie wystąpiły długie okresy nieobecności pracowników, w tym urlopy macierzyńskie, bezpłatne albo zdrowotne. Ponadto nie miały miejsca odejścia z pracy ani przejścia na emeryturę. Stanowisko logopedy w roku szkolnym 2022/2023 pozostało nieobsadzone, a prowadzenie zajęć (w ramach nadgodzin) przejęły od 3 października 2022 r. trzy nauczycielki nauczania początkowego.

(akta kontroli str.203-224, 682-692)

W badanym okresie w szkole odnotowano łącznie 25 długotrwałych nieobecności nauczycieli, w tym: 10 w roku szkolnym 2020/2021, siedem w roku 2021/2022 i osiem¹¹ w roku 2022/2023.

Według Dyrektora absencje nie miały istotnego znaczenia na jakość i zakres udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dodał, że były to naturalne procesy, a nie sytuacje wymagające specjalnych działań. Wszyscy nieobecni byli zastępowani przez innych nauczycieli, którzy kontynuowali proces dydaktyczny.

(akta kontroli str. 231-264)

¹¹ Stan na 05 czerwca 2023 r.

W latach 2020-2022, według stanu na 30 września, w Szkole zatrudniano następujących specjalistów:

- W 2020 i 2021 r. łącznie sześć osób, na sześciu etatach rzeczywistych¹², w tym:
 - troje pedagogów (trzy etaty),
 - jednego logopedę (jeden etat),
 - jednego doradcę zawodowego (jeden etat),
 - jednego terapeutę pedagogicznego (jeden etat);
- W 2022 r. łącznie pięć osób, w wymiarze 4,8 etatów rzeczywistych¹³, w tym:
 - jednego psychologa (0,9 etatu, tj. 18 godzin tygodniowo),
 - dwoje pedagogów (w tym jedną pedagog w pełnym etacie i kolejną na 0,1 etatu, tj. dwie godziny tygodniowo),
 - jednego pedagoga specjalnego (0,9 etatu, tj. 18 godzin tygodniowo),
 - jednego doradcę zawodowego (jeden etat),
 - jednego terapeutę pedagogicznego (jeden etat).

(akta kontroli str. 223-302)

Wymiar etatów nauczycieli zatrudnionych na stanowiskach specjalistów na 30 września 2022 r. – wyliczony zgodnie z art. 42 d ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁴ wynosił w szkole 4,8 etatu, co było zgodne z art. 29 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw¹⁵.

Dyrektor w arkuszu organizacyjnym Szkoły, obowiązującym od 1 września 2022 r., wskazał jednego z pedagogów jako realizującego obowiązki pedagoga specjalnego, w wymiarze 0,9 etatu (18 godzin tygodniowo). Kolejny pedagog, w tym samym wymiarze, miał wykonywać obowiązki psychologa, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”

(akta kontroli str. 234-258, 933-938, 966)

Dwie specjalistki pracujące jako pedagog i pedagog specjalny posiadały odpowiednie wyższe wykształcenie pedagogiczne. Pozostałe nauczycielki (pedagog, logopeda¹⁶, doradca zawodowy i terapeuta pedagogiczny¹⁷) miały wykształcenie wyższe, przygotowanie pedagogiczne oraz niezbędne do zajmowania danego stanowiska studia podyplomowe.

(akta kontroli str. 264-267)

W badanym okresie trzy z sześciu specjalistek podnosiły kwalifikacje zawodowe. I tak:

- doradca zawodowy ukończyła w 2020 r. studia podyplomowe z coachingu oraz uczestniczyła w 2022 r. w konferencji dotyczącej relacji między rynkiem pracy a zadaniami szkoły oraz w 2023 r. w szkoleniu dotyczącym rozwijania kompetencji kadry dydaktycznej w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego. Ponadto

¹² Praca specjalistów na etatach rzeczywistych odpowiadała etatom kalkulacyjnym. W ramach nadgodzin troje specjalistów (pedagogów) wykonywało czynności niezwiązane bezpośrednio z zajmowanym stanowiskiem (np. obowiązki wychowawcy świetlicy).

¹³ W ramach nadgodzin dwoje pedagogów wykonywało zadania, jak wyżej.

¹⁴ T.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984.

¹⁵ Dz.U z 2022 r. poz. 1116.

¹⁶ Dotyczy również trzech nauczycielek nauczania początkowego, które posiadały ukończone studia podyplomowe z zakresu pedagogiki korekcyjno – kompensacyjnej i logopedii szkolnej (dwie osoby) lub logopedii ogólnej (jedna osoba).

¹⁷ Ww. nauczyciel ukończył studia podyplomowe w zakresie pedagogiki korekcyjno-kompensacyjnej i logopedii szkolnej.

była w trakcie realizacji VIII semestralnego szkolenia z terapii poznawczo-behawioralnej.

- jedna z osób na stanowisku pedagoga brała udział w 2020 r. w treningu umiejętności społecznych, szkoleniu z profilaktyki uzależnień dla nauczycieli oraz praktyk Biofeedback HRV, a kolejna w 2022 r. ukończyła szkolenie z przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.

(akta kontroli str. 264-267)

3. Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym wyniosła odpowiednio 181¹⁸ (w roku szkolnym 2020/2021), 180¹⁹ (2021/2022) i 157²⁰ osób (2022/2023). W Szkole nie prowadzono ewidencji wpływających opinii i orzeczeń wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Dyrektor wyjaśnił, że wszystkie orzeczenia i opinie były wprowadzane do dziennika korespondencji i przekazywane specjalistom. Nie było zatem potrzeby tworzenia wydzielonej ewidencji.

(akta kontroli str. 329, 604, 606)

W sierpniu 2019 r. Szkoła wykonała ewaluację programu wychowawczo-profilaktycznego. Wynikało z niej m.in., że należałoby:

- zwiększyć udział uczniów i rodziców w planowaniu działań wychowawczo-profilaktycznych,
- zastanowić się na skutecznych metodami, które lepiej wpływałyby na zmniejszenie zachowań negatywnych (np. przemoc i cyberprzemoc, wagary i spóźnienia, niszczenie mienia szkoły),
- na bieżąco modyfikować działania wychowawcze i profilaktyczne, które nie przynoszą wymiernych efektów, a także diagnozować potrzeby klas oraz pojawiające się problemy i trudności,

W maju 2020 r. zakończono proces ewaluacji wewnętrznej pn. „Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne”, której celem było zebranie użytecznych informacji na temat spójności oddziaływań wychowawczych. W trakcie prowadzonych analiz przeprowadzono m.in. badania ankietowe, w których wzięło udział 382 rodziców (opiekunów prawnych), 197 uczniów oraz 58 pracowników pedagogicznych (dyrekcji, wychowawców klas, nauczycieli i specjalistów).

We wrześniu 2020 r. wprowadzono zmodyfikowany program wychowawczo-profilaktyczny.

Kolejną diagnozę²¹, zgodnie z art. 26 ust. 2 i 3 Prawa oświatowego Szkoła wykonała w maju 2022 r. W podsumowaniu zalecono m.in. zwrócenie szczególnej uwagi na udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w zakresie profilaktyki uzależnień (w tym internetowych) oraz budowania relacji międzyludzkich w poszanowaniu godności drugiego człowieka. We wnioskach postulowano ponadto skupienie się na ambicji i motywacji uczniów, zaangażowaniu ze strony rodziców i sferze emocjonalnej. We wrześniu 2022 r., wprowadzono zmieniony program wychowawczo-profilaktyczny.

(akta kontroli str. 55-64, 335-408, 915-932, 945-947, 950-962)

W grudniu 2020 r. wykonano diagnozę przebiegu nauki zdalnej. Celem analizy była ocena funkcjonowania Szkoły w czasie zdalnego nauczania, oceny dotychczasowych

¹⁸ W tym 162 osoby z opiniami i 19 z orzeczeniami PPP.

¹⁹ 161 opinii i 19 orzeczeń.

²⁰ 139 opinii i 18 orzeczeń.

²¹ „Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka w Szkole Podstawowej nr 21 w Grudziądzu”.

działań oraz wprowadzenia ewentualnych zmian poprawiających warunki nauczania. W badaniach ankietowych „Moje dziecko a nauka zdalna” oraz „Ja i nauka zdalna” wzięło udział 290 rodziców oraz 83 uczniów klas IV-VIII.

(akta kontroli str.409-421)

W II semestrze roku szkolnego 2020/2021 wśród uczniów przeprowadzona została ankieta „Moje samopoczucie w czasie nauki zdalnej”. Celem prowadzonej analizy było uzyskanie odpowiedzi na pytanie jak się czują uczniowie, z czym się borykają oraz czy radzą sobie z problemami w czasie nauki zdalnej. W badaniach wzięło udział 365 uczniów klas IV-VIII.

Badanie wykazało m.in., że 43,8% ankietowanych mierzyło się z problemami w trakcie nauki zdalnej, w tym: 4,7 % z poważnymi trudnościami. Do najczęstszych problemów uczniowie zaliczyli kwestie związane z: nauką (29,3%), kontaktami z rówieśnikami (19,2%), funkcjonowaniem rodziny (7,1%) i zdrowiem (7,1%). Niektórzy uczniowie wskazali na problemy związane z używkami, lękiem przed egzaminami, nadwagą lub innymi zaburzeniami odżywiania, samooceną, koncentracją uwagi, zmęczeniem, brakiem czasu oraz uzależnieniem od Internetu.

Według uczniów, w trakcie nauki zdalnej, występowały u nich problemy z koncentracją (33,3%), brakiem siły na różne aktywności (31,1%), problemy ze snem (26,8%), poczucie smutku (21,9%), brak radości, zadowolenia (18%), częsty płacz (17,5%), poczucie złości (17,2%), osamotnienia (16,4%) i uczucia, że sprawy wymykają się spod kontroli (14,5%). 8,5% badanych deklarowało agresję wobec siebie i tyle samo wobec innych.

Uczniowie wskazali także, że w sytuacjach problemowych zwracali się o pomoc głównie do matek (64,1%), przyjaciół (32,6%) i ojców (31,2%). Korzystali również z pomocy rodzeństwa (13,4%) oraz wychowawcy klasy (2,7%). 20 procent uczniów zadeklarowało, że nie zwracało się o pomoc, gdyż radzili sobie sami, a 6,8% nie korzystało ze wsparcia, ponieważ „i tak nikt im nie pomoże”.

(akta kontroli str. 422-436, 967)

W trakcie roku szkolnego 2021/2022 wykonano ankiety diagnozujące stosunek społeczności szkolnej do ocen szkolnych. W badaniach wzięło udział 141 uczniów klas IV-VIII, 210 rodziców oraz 47 nauczycieli.

Badanie wykazało m.in. że istnieje rozbieżność w postrzeganiu tradycyjnego sposobu oceniania. Większość dorosłych, pomimo wiedzy na temat mankamentów takiego systemu (np. niezdrowa rywalizacja, zachowania nieuczciwe, demotywacja) była przeciwna odejściu od wystawiania ocen. Uczniowie zazwyczaj nie mieli takich zastrzeżeń widząc w innym sposobie oceniania szansę na udział w zajęciach bez stresu spowodowanego złą oceną oraz brakiem lęku przez niezadowolaniem i karą ze strony nauczycieli i rodziców.

(akta kontroli str. 437-457)

W maju 2020 r. Pedagog założyła na Facebooku stronę „Pedagog ABZ”, która poświęcona była wychowaniu, edukacji i profilaktyce. Na stronie załączane były posty informujące o miejscach, w których możliwe było poszukiwanie pomocy w sytuacjach trudnych, procedurach korzystania z różnych form pomocy, możliwościach spędzania czasu wolnego przez uczniów i ich rodziny oraz artykuły na temat problemów wieku dorastania. Umieszczano również informacje o dostępnych webinarach, szkoleniach i warsztatach o tematyce edukacyjnej i wychowawczo-profilaktycznej. Na 31 maja 2023 r. ze strony korzystało około 1200 użytkowników, w tym rodziców uczniów uczęszczających do Szkoły.

(akta kontroli str. 458)

Pedagog, w badanym okresie, przesyłała także do rodziców, nauczycieli i uczniów informacje dotyczące możliwości skorzystania z pomocy pedagogicznej. Do 12 czerwca 2023 r. wysłała łącznie 36 wiadomości²² mailowych m.in. informując o spotkaniach edukacyjno-warsztatowych w zakresie przekazywania uczniom wiedzy na temat zagrożeń płynących z nadużywania urządzeń technologicznych, organizacji zajęć z terapeutą z PPP i organizacji pomocy psychopedagogicznej.

(akta kontroli str. 332-334)

W badanej próbie dokumentacji 15 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego stwierdzono sześć przypadków, w których wymiar udzielonej pomocy został nieznacznie ograniczony z uwagi na konieczność dostosowania go do możliwości organizacyjnych i finansowych szkoły.

Z powodu braku specjalistów jedna osoba nie korzystała z pomocy surdopedagoga, jeden uczeń nie otrzymał pomocy ze strony nauczyciela wspomagającego, a dwoje nie korzystało z terapii integracji sensorycznej. Ponadto z uwagi na brak specjalisty i dostępnego wymiaru godzin pracy nauczycieli w Szkole jeden uczeń nie korzystał z zajęć rozwijających uzdolnienia. Z uwagi na ograniczenia dostępnego wymiaru godzin dwoje uczniów nie korzystało z zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, jeden z zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i jeden rozwijających umiejętność uczenia się.

W przypadku 45 uczniów z opiniami w jednym przypadku pomoc, w zakresie integracji sensorycznej, nie została udzielona z uwagi na brak specjalisty, a 19 osób nie uczestniczyło w niektórych zajęciach z uwagi na brak dostępnego wymiaru godzin pracy nauczycieli w szkole²³.

Dyrektor wyjaśnił, że sytuacja każdego ucznia miała charakter jednostkowy. Zajęcia przewidziane do finansowania w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej były ustalane z organem prowadzącym (w formie ustnej), a wnioski pisemne o dodatkowe kształcenie kierowano w przypadku, gdy Szkoła otrzymała zgodę na ich finansowanie. Miasto miało bowiem ograniczony budżet przeznaczony na zadania oświatowe. Mimo to, zakres udzielanej pomocy był dostosowany do potrzeb dziecka i ustalony w dialogu z rodzicami. Dodał, że z uwagi na specyfikę stosowanych oddziaływań wobec poszczególnych uczniów nie dałoby się utworzyć etatu do realizacji ww. zadań. Wymagani byli bowiem specjaliści z różnych dziedzin. W Szkole natomiast było i tak więcej specjalistów niż to wynikało z norm przyjętych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Zatem, o ile to było możliwe, starano się realizować te zadania w Szkole przy pomocy podmiotów zewnętrznych lub zachęcać rodziców do korzystania z pomocy na zewnątrz.

(akta kontroli str. 607-620, 700)

4. Szkoła nie dysponowała opracowaną przez ekspertów metodyką postępowania w zakresie udzielania uczniom i ich rodzicom oraz nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Pedagodzy podali, m.in., że w pracy samodzielnie dobierali metodykę postępowania w zakresie udzielania pomocy psychologicznej uczniom, rodzicom oraz gronu pedagogicznemu. Korzystali z zasobów internetu, wiedzy zdobytej na kursach, webinarach i szkoleniach oraz w wyniku wymiany doświadczeń z innymi specjalistami (np. na forach internetowych poświęconych pracy pedagogów szkolnych).

²² Kierowane do rodziców (23), nauczycieli (dziewięć) i uczniów (sześć).

²³ Dziewięć osób nie skorzystało z zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, dziewięć z zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, cztery z zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, i dwie z zajęć rozwijających uzdolnienia.

(akta kontroli str. 225, 227-229, 587-600)

Nauczyciele, wychowawcy i specjaliści nie posiadali zakresu obowiązków.

Dyrektor podał, że nauczyciele pracowali w oparciu o uregulowania zawarte w Statucie Szkoły. Natomiast obowiązki były przypisywane na bieżąco, w ramach występujących potrzeb. Proces ten nie był regulowany wewnętrznie, korzystano z rozwiązań przyjętych zwyczajowo.

(akta kontroli str. 264-267, 601)

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w Szkole udzielana była w trakcie bieżącej pracy z uczniem, głównie poprzez indywidualne kontakty z dzieckiem, podczas lekcji lub wyjaśniania danych problemów z grupą dzieci, kontakty z rodzicami lub odpowiednimi służbami i instytucjami. Proces ten nie był dokumentowany.

Dyrektor wyjaśnił, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna była trwałym elementem procesu dydaktycznego. Nie było zatem sposobu, w bieżącej pracy, ewidencjonować wszystkich aspektów pomocy udzielanej przez nauczycieli, wychowawców i specjalistów. Takie oddziaływanie miały miejsce przez cały czas i było ich zbyt dużo, aby je wszystkie rejestrować.

(akta kontroli str. 602, 605, 607-620)

W Szkole realizowano także zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów. W tym celu powołano klasowe zespoły do spraw planowania i koordynowania udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Szkole, których koordynatorami byli wychowawcy klas (odpowiednio 41 w roku szkolnym 2020/2021, 40 w 2021/2022 i 38 w 2022/2023). W ramach podejmowanych działań prowadzono obserwacje i rozmowy oraz wykonywano bieżącą pracę na zajęciach lekcyjnych, wycieczkach lub imprezach szkolnych. Współpracowano również ze specjalistami w celu ustalenia sposobu pracy z uczniem i monitorowaniem jego postępów.

Ponadto prowadzono zajęcia specjalistyczne²⁴:

- rozwijające uzdolnienia (w grupach do ośmiu uczniów), takie jak zajęcia teatralne, z kreatywności, robotyki, zajęcia TIK²⁵, indywidualne zajęcia przygotowujące do konkursów. Uczestniczyło w nich łącznie 175 dzieci, w tym siedem w roku szkolnym 2020/2021, 72 w 2021/2022 i 96 w 2022/2023,
- korekcyjno-kompensacyjne (prowadzone w grupach pięcioosobowych), w których brało łącznie udział 206 dzieci, w tym 69 w roku szkolnym 2020/2021, 58 w 2021/2022 i 88 w 2022/2023,
- logopedyczne (w grupach do czterech uczniów) wynikające z zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach PPP oraz w wyniku diagnozy Szkoły. Łącznie brało w nich udział 223 uczniów, w tym 67 w roku szkolnym 2020/2021, 60 w 2021/2022 i 96 w 2022/2023,
- rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne (w grupach do 10 uczniów), takie jak zajęcia relaksacyjne, nauki radzenia sobie ze stresem oraz rozpoznawania środowiska i otoczenia. W zajęciach brało udział łącznie 110 osób, w tym sześciu w roku szkolnym 2020/2021, 47 w 2021/2022 i 57 w 2022/2023,
- inne o charakterze terapeutycznym (rewalidacja)²⁶ dla 59 uczniów, w tym 18 w roku szkolnym 2020/2021, 21 w 2021/2022 i 20 w 2022/2023.

²⁴ Stan na 30 kwietnia 2023 r.

²⁵ Technologii informacyjno-komunikacyjnych.

²⁶ W badanym okresie zajęcia były prowadzone przez 17 nauczycieli. Wszystkie ww. osoby posiadały studia wyższe i uprawnienia pedagogiczne. Ponadto 15 z nich ukończyło odpowiednie studia podyplomowe, a dwie

- dydaktyczno-wyrównawczych wynikające z zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach PPP (315²⁷ osób) lub z diagnozy szkoły (304²⁸).
- związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w klasach VII i VIII lub w grupach (np. dla dziewcząt i chłopców) oraz wyjścia do zakładów pracy lub szkół średnich, w których uczestniczyło razem 769 uczniów, w tym 239 w roku szkolnym 2020/2021, 299 w 2021/2022 i 231 w 2022/2023.

W roku szkolnym 2021/2022 Szkoła zorganizowała dla jednego ucznia indywidualne zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się. Indywidualizowaną ścieżkę kształcenia realizowało łącznie 10 uczniów, w tym troje w roku szkolnym 2020/2021, pięciu w 2021/2022 i dwoje w 2022/2023.

(akta kontroli str. 330-331, 605-620, 964-965)

Badanie 60 spraw uczniów, w tym 15 posiadających orzeczenia i 45 opinie wydane przez PPP wykazało, że w 41²⁹ przypadkach z inicjatywą udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej występowali rodzice, a w pozostałych 19 sprawach inicjatorami byli nauczyciele, wychowawcy bądź specjaliści zatrudnieni w Szkole. Pozostałe podmioty³⁰ uprawnione do zainicjowania udzielenia przez Szkołę pomocy psychologiczno-pedagogicznej nie występowały z takimi wnioskami.

W przypadku 12 uczniów bez wydanych opinii i orzeczeń inicjatorem prowadzonych zajęć specjalistycznych była Szkoła.

(akta kontroli str. 605-620, 939-944)

Potrzeba udzielenia pomocy uczniom z orzeczeniami i opiniami miała różne przyczyny. Wynikała przede wszystkim z: zaburzeń zachowania lub emocji³¹, niepowodzeń edukacyjnych³², niepełnosprawności³³ oraz specyficznych trudności w uczeniu się³⁴. Stwierdzono ponadto przypadki udzielania pomocy na skutek sytuacji kryzysowych lub traumatycznych³⁵, z powodu deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych³⁶, choroby przewlekłej³⁷, trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego³⁸. W pojedynczych przypadkach podstawą udzielenia pomocy było także zagrożenie niedostosowaniem społecznym³⁹, szczególne uzdolnienia⁴⁰ oraz zaniedbania środowiskowe⁴¹. W przypadku uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną z inicjatywy Szkoły podstawą udzielenia pomocy we wszystkich przypadkach były specyficzne trudności w uczeniu się.

(akta kontroli str. 605-620)

osoby były w trakcie nauki na studiach z pedagogiki specjalnej – edukacja i rehabilitacja osób z autyzmem i zespołem Aspergera.

²⁷ 21 w roku szkolnym 2020/2021, 169 – 2021/2022, 125 -2022/2023.

²⁸ 87 w roku szkolnym 2021/2023 i 217 w 2022/2023.

²⁹ 12 orzeczeń, 29 opinii.

³⁰ Uczniowie; dyrektorzy przedszkola, szkół lub placówki; pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania lub higienistki szkolnej; poradni, asystenci edukacji romskiej; pomoc nauczyciela; pracownicy socjalni; asystenci rodziny; kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, inne instytucje lub podmioty działające na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

³¹ 25 przypadków, w tym dwie opinie.

³² 21 przypadków, w tym 18 opinii.

³³ 15 przypadków, w tym dwie opinie.

³⁴ 14 przypadków, w tym 13 opinii.

³⁵ Cztery przypadki, w tym trzy opinie.

³⁶ Trzy opinie.

³⁷ Dwa orzeczenia.

³⁸ Dwie opinie.

³⁹ Jedno orzeczenie.

⁴⁰ Jedna opinia.

⁴¹ J.w.

W analizowanej próbie dokumentacji uczniów z opiniami i orzeczeniami współpraca z podmiotami zewnętrznymi, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zasad ograniczała się głównie do bieżących kontaktów z rodzicami i przekazywania informacji na temat udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz sytuacji dziecka. W pięciu przypadkach współpracowano z Fundacją Praesterno przy realizacji badań ankietowych mających na celu zebranie informacji na temat stylu życia młodzieży szkolnej, zachowań ryzykownych i problemów, jakich doświadcza młodzież. W kolejnej sprawie dzięki pomocy Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego w Grudziądzu dziecko brało udział w zajęciach sensorycznych (w Treningu Umiejętności Społecznych) na terenie placówki.

W przypadku uczniów bez opinii i orzeczeń nawiązano kontakt z rodzicami w celu przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, a w dziewięciu sprawach nawiązano kontakt z PPP w celu sporządzenia dla dzieci diagnozy.

Dyrektor podał, że ocenia pozytywnie kontakty z podmiotami zewnętrznymi. Szkoła korzystała z ich pomocy w miarę potrzeb. Wyjaśnił także, że nie dostrzegał w tych relacjach barier i ograniczeń. W pierwszej kolejności Szkoła starała się rozwiązywać problemy (sytuacje kryzysowe) we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 605-620, 939-944)

W badanej próbie wszyscy uczniowie (60 osób) z opiniami i orzeczeniami zostali objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną poprzez bieżącą pracę z uczniem oraz zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów w ramach zespołów do spraw planowania i koordynowania udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Szkole. Uczniowie korzystali również z zajęć specjalistycznych, których tygodniowy wymiar wynosił od 45 minut do 7 godzin 25 minut.

Wszystkie osoby z orzeczeniami (15 uczniów) korzystały z zajęć rewalidacyjnych. Dzieci uczestniczyły ponadto w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne (8), z zajęć korekcyjno-kompensacyjnych (5) i logopedycznych (5), dydaktyczno-wyrównawczych (4) oraz związanych z wyborem kształcenia i zawodu (4). Dwoje uczniów korzystało ze zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.

Uczniowie posiadający opinie korzystali głównie z zajęć korekcyjno-kompensacyjnych (32 osoby), zajęć dydaktyczno-wyrównawczych (25), rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne (17), związanych z wyborem kształcenia i zawodu (8), logopedycznych (6), rozwijających uzdolnienia (2). Troje uczniów korzystało ze zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.

Osoby bez opinii i orzeczeń (12 osób) były kierowane do uczestnictwa w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych (12) oraz logopedycznych (3).

(akta kontroli str. 605-620, 631-681, 728)

W badanym okresie Dyrektor dwukrotnie występował do PPP o wsparcie merytoryczne dla nauczycieli, wychowawców i specjalistów.

W maju 2022 r. na skutek problemów emocjonalnych i zachowań autodestrukcyjnych uczniów Szkoła wystąpiła do PPP o przeprowadzenie spotkań z rodzicami uczniów klas od IV do VIII. Spotkania odbyły się w czerwcu 2022 r. Wzięło w nich udział 12 rodziców, w tym rodzice pięciu uczniów borykających się z ww. problemami.

Na przełomie października i listopada 2022 r. PPP wsparła Szkołę w związku z sytuacją kryzysową w jednej z klas (zachowania o charakterze przemocy seksualnej). W ramach podjętej interwencji przeprowadzono działania wspierające w ramach, których odbyły się spotkania z rodzicami, indywidualne spotkania z dwójkiem uczniów i ich rodzicami. Przeprowadzono ponadto w tej klasie zajęcia profilaktyczno-edukacyjne „Bezpieczny dotyk”.

PPP wsparła również specjalistów w oddziaływaniach wychowawczych prowadząc w kolejnych latach zajęcia o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, tj. warsztaty dla klas VII „Naprawmy to” (w październiku 2020 r., marcu 2022 r. i grudniu 2022 r.) i oraz „Razem” (czerwiec 2022). Pedagodzy szkolni uczestniczyli także w spotkaniach grupy wsparcia zorganizowanej dla specjalistów szkół w styczniu i wrześniu 2022 r.

(akta kontroli str. 621-626, 948-949)

Szkoła nie zwracała się o wsparcie do Ośrodka Doskonalenia i Doradztwa Zawodowego Nauczycieli w Grudziądzu. Dyrektor wyjaśnił, że nie było takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 621-622, 627-628)

Szkoła korzystała z dodatkowych środków przeznaczonych w marcu 2022 r. na pomoc psychologiczno-pedagogiczną wydając na ten cel łącznie 19,3 tys. zł. z 34,4 tys. zł. (56,1%). W wyniku działań realizowanych przez 12 nauczycieli i specjalistów zaplanowano 383 godzin zajęć, w tym zajęcia: o charakterze terapeutycznym (191 godzin), korekcyjno-kompensacyjne (96), rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne (64), logopedyczne (32). Łącznie z zaplanowanych działań skorzystało 107 uczniów.

Dyrektor wyjaśnił, że wynikało to z niezależnych od Szkoły ograniczeń organizacyjnych i finansowych. Założenia realizacji całego przedsięwzięcia zostały przygotowane przez Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Grudziądzu. Przyjęto w nim, że placówka ma wykonać założoną liczbę godzin zajęć dodatkowych. Zadanie zostało w całości zrealizowane, a środki wykorzystano do wysokości potrzeb. Nie było możliwości ich kontynuowania w kolejnym roku budżetowym.

(akta kontroli str. 629-633, 725, 905-914)

5. Badanie sposobu oceny efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej przez nauczycieli, wychowawców i specjalistów przeprowadzono na podstawie dokumentacji 72 uczniów⁴². Szkoła przyjęła, że ocena efektów pracy z uczniami, którzy posiadają orzeczenia powinna odbywać się dwa (1 przypadek) lub jeden raz (13) w roku. W jednej sprawie Szkoła nie ustaliła okresu podlegającego ocenie. Nie określono też zasad dokonywania oceny efektywności w przypadku pozostałych uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W toku badania stwierdzono, że specjaliści :

- a) w roku szkolnym 2020/2021 wykonali pięć z 24 (13,6%) wymaganych ocen,
- b) w roku szkolnym 2021/2022 – 40 z 47 (85,1%),

w roku szkolnym 2022/2023 56⁴³ z 68 ocen (82,4%). W przypadku badanej próby dokumentacji uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego zespoły do spraw planowania i koordynowania udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z § 6 ust. 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym⁴⁴, co najmniej dwa razy w roku szkolnym, dokonały okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania uczniów w 8 z 10 spraw objętych badaniem w roku szkolnym 2021/2022. Ponadto jedną taką ocenę wykonano w trzech z pięciu spraw w roku szkolnym 2020/2021,

⁴² W tym 15 z orzeczeniami, 45 z opiniami oraz 12 objętych pomocą terapeuty z inicjatywy Szkoły.

⁴³ Stan na 30 kwietnia 2023 r.

⁴⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 1309, dalej: „rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia”.

w dwóch z 10 w latach szkolnych 2021/2022 oraz we wszystkich 13 w roku szkolnym 2022/2023⁴⁵.

Oceny efektów pomocy udzielanej uczniom posiadającymi orzeczenia PPP były szczegółowe. Zawierały m.in. ocenę funkcjonowania ucznia i skuteczności podjętych działań, nowych okoliczności wpływających na funkcjonowanie ucznia oraz zawierały wnioski do dalszej pracy. Pozostałe oceny (uczniowie z opiniami oraz uczniowie objęci pomocą z inicjatywy Szkoły) zawierały krótką ocenę formalną bez odniesień do diagnozy problemów ucznia.

(akta kontroli str. 693-700)

W badanej próbie nie stwierdzono przypadku braku poprawy funkcjonowania uczniów w szkole.

Szkoła wykazała, że w badanym okresie u trojga uczniów stwierdzono brak poprawy funkcjonowania w szkole, w tym, w jednym przypadku (w roku szkolnym 2020/2021), dziecko zostało umieszczone, w domu dziecka, a kolejnych dwoje (w roku szkolnym 2022/2023) zostało skierowanych do ośrodków terapeutycznych⁴⁶.

(akta kontroli str. 701)

Badanie efektywności udzielonej przez Szkołę pomocy psychologiczno-pedagogicznej (do 31 maja 2023 r.) nie było przedmiotem kontroli. Nie weryfikowano jej także w ramach nadzoru pedagogicznego.

Dyrektor podał, że nie było takiej potrzeby. Specjaliści byli zobowiązani do sporządzania sprawozdań ze swojej działalności, które były wystarczające do bieżącej analizy ich pracy.

(akta kontroli str.161-195, 197, 703-724)

6. W kontrolowanym okresie (do 31 marca 2023 r.) Szkoła poniosła wydatki związane z udzielaniem pomocy psychologicznej łącznie w wysokości 1 623,9 tys. zł., w tym:

- wydatki osobowe na wynagrodzenia specjalistów wynosiły łącznie: 1452,2 zł, w tym: 432,5 tys. zł w 2020 r., 457,7 tys. zł w 2021 r., 432,8 w 2022 r. oraz 129,2 tys. zł do 31 marca 2023 r.,
- łączne wydatki roczne na szkolenia dla nauczycieli, wychowawców i specjalistów związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które w badanym okresie wynosiły 2,9 tys. zł, w tym w 2020 r. 2,1 tys. zł, 0,7 tys. zł w 2021 r. oraz 0,1 tys. zł w 2022 r.,
- wydatki związane z zakupem wyposażenia gabinetów specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej wynosiły łącznie 3,2 tys. zł. Kwota ta została przeznaczona w 2020 r. na zakup komputera stacjonarnego i laptopa,
- na pozostałe wydatki związane z udzielaniem pomocy psychologicznej przeznaczono łącznie 165,6 tys. zł⁴⁷, z tego: w 2020 r. – 40,3 tys. zł, w 2021 r. – 42,1 tys. zł, w 2022 r. – 69,4 tys. zł i do 31 marca 2023 r. 13,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 725-727, 905-913)

Na terenie Szkoły znajdowały się dwa obiekty: budynek szkolny oraz kompleks sportowy (basen i hala sportowa). Oba budynki były połączone ze sobą przejściem technicznym, które posiadało bariery architektoniczne w postaci schodów.

⁴⁵ Stan na 30 kwietnia 2023 r.

⁴⁶ J.w.

⁴⁷ W tym zajęcia rewalidacyjne prowadzone przez nauczycieli w ramach nadgodzin odpowiednio: 40,3 tys. zł (2020 r.), 42,1 tys. zł (2021 r.), 50 tys. zł (2022 r.), 13,8 tys. zł (na 31.03.2023 r.).

Wejście do budynku szkolnego nie posiadało podjazdu dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. poruszających się na wózku inwalidzkim). Wewnątrz nie było wind, platform, podjazdów lub innych usprawnień dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się. Toalety nie zostały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Gabinety specjalistyczne były estetyczne i wyposażone w podstawowe narzędzia i materiały⁴⁸. Do dyspozycji specjalistów pozostawały dwie sale do zajęć grupowych. Nauczyciele mogli też korzystać z pomieszczeń biblioteki oraz świetlicy szkolnej.

Wejście bezpośrednio do kompleksu sportowego było pozbawione barier, obok schodów znajdował się podjazd dla osób z niepełnosprawnościami, w budynku znajdowały się cztery toalety i dwie łazienki dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przy basenie został zainstalowany podnośnik do opuszczania osób poruszających się na wózkach.

(akta kontroli str. 729-800, 823-881)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W zatwierdzonym Arkuszu organizacyjnym na rok szkolny 2022/2023⁴⁹ przypisano pedagogowi obowiązki psychologa pomimo braku kwalifikacji do ich wykonywania, co było niezgodne z § 18 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁵⁰.

Dyrektor podał, że w Szkole, pomimo poszukiwań nie udało się pozyskać takiego specjalisty. Wiedząc, że pedagog posiadała ukończone studia podyplomowe z zakresu psychologii sportu uzgodniono z Kuratorium warunkową zgodę na jej pracę w tym charakterze.

NIK zwraca uwagę, iż zgoda Kuratorium nie jest źródłem prawa, a zatem nie może stanowić usprawiedliwienia dla zatrudnienia osoby nieposiadającej wymaganych prawem kompetencji.

(akta kontroli str. 215-219, 231, 235, 264)

2. Troje nauczycieli zatrudnionych w Szkole na stanowisku pedagoga miało przypisane w zatwierdzonym Arkuszu organizacyjnym⁵¹ inne obowiązki niż wykazane w Systemie Informacji Oświatowej⁵², tj.

- w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 wykazano w Arkuszu, że pedagog miała przypisane obowiązki psychologa (dwie godziny), a w roku szkolnym 2022/2023 psychologa (16 godzin) i psychologa sportu (2 godziny). W SIO wskazano, że ww. osoba w dwóch pierwszych latach szkolnych pracowała na stanowisku pedagoga, a w roku szkolnym 2022/2023 jej etat składał się z 18 godzin pracy na stanowisku psychologa i dwóch na stanowisku pedagoga,
- w roku szkolnym 2022/2023 pedagog miała przypisane w Arkuszu obowiązki: pedagoga (dwie godziny), pedagoga specjalnego (16 godzin), wychowawcy w świetlicy (2 godziny) oraz prowadzącej zajęcia rewalidacyjne (2 godziny)⁵³. Z SIO wynikało jednak, że w ramach 20 godzin wykonywała ona zadania pedagoga specjalnego (18 godzin) oraz prowadziła zajęcia socjoterapeutyczne (2 godziny),

⁴⁸ Gry edukacyjne,

⁴⁹ Stan na 30 września.

⁵⁰ t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 1289

⁵¹ J.w.

⁵² J.w.

- w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2021/2022 wykazano w Arkuszu, że pedagog miała 20 godzin pracy jako pedagog, w sytuacji gdy w SIO wykazano dodatkowo odpowiednio dwie i pięć godzin pracy jako wychowawca w świetlicy.

Dodatkowo wszyscy ww. pracownicy nie posiadali zakresów czynności, a z umowy o pracę wynikało, że wykonują zatrudnienie na stanowisku pedagoga.

Dyrektor podał, że ww. niezgodności pomiędzy Arkuszem i SIO wynikały z pomyłki pracownika. Najpierw bowiem wprowadzono zmiany do Arkusza, a następnie nanoszono poprawki w SIO.

Wyjaśnił ponadto, że za przygotowanie umów odpowiadało Centrum Usług Wspólnych w Grudziądzu, które powinno na podstawie zmian w Arkuszu wprowadzić aneksy do umowy.

NIK ocenia dopuszczenie do powstania takich niezgodności za działanie nierzetelne. Na skutek powyższego korzystający z SIO nie posiadali rzeczywistej wiedzy na temat sytuacji kadrowej w Szkole.

(akta kontroli str. 234-242, 268-270, 602)

3. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Szkoły nie podejmował skutecznych działań w kierunku zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami do udzielanych świadczeń. Droga do pomieszczeń w budynku Szkoły, w których udzielano pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wymagała użycia schodów (Szkoła nie była wyposażona w windę), a w toaletach (z których korzystali uczniowie) brak było usprawnień dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Ww. było niezgodne z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁵⁴.

Dyrektor wyjaśnił m.in., że dotychczas Szkoła nie miała przypadku ucznia lub rodzica ze szczególnymi potrzebami, który zgłaszałby potrzebę usunięcia barier występujących w Szkole. Dodał, że na temat barier architektonicznych prowadził już rozmowy z organem prowadzącym. Około ośmiu lat temu występował również o wykonanie podjazdu przy wejściu głównym, nie otrzymał jednak zgody na realizację tego przedsięwzięcia. Dalszych prób w tym zakresie nie podejmował, gdyż nie było takiej potrzeby.

NIK zwraca uwagę, że usuwanie barier architektonicznych jest niezwykle istotne, ponieważ osoby z niepełnosprawnościami (ze szczególnymi potrzebami) uzależniają swoją aktywność od tego, czy mogą swobodnie poruszać się po budynku lub przemieszczać z miejsca na miejsce. Zatem ważnym jest z punktu widzenia społecznego podejmowanie realnych działań służących osobom mających trudności w poruszaniu się.

(akta kontroli str. 231, 813-865)

4. W latach 2020-2021 Szkoła nie przeprowadziła corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, co było niezgodne z art. 26 ust. 2 i 3 ustawy Prawo oświatowe.

Dyrektor podał, że od początku 2020 r. miała miejsce pandemia Covid, przez co Szkoła przez długi okres nie działała w trybie stacjonarnym. Nie było zatem

⁵⁴ Dz. U z 2022 r. poz. 2240.

możliwości przeprowadzenia badań stanowiących element ww. diagnozy (w zamian wykorzystano wyniki diagnozy z 2019 r.). Wyjaśnił ponadto, że w 2021 r. Szkoła nadal nie pracowała w standardowym trybie. Mając to na uwadze oraz z powodu braku potrzeby aktualizacji programu wychowawczo-profilaktycznego nie było potrzeby przygotowania diagnozy.

(akta kontroli str. 945-947)

5. Zespoły do spraw planowania i koordynowania udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w dwóch z pięciu spraw w roku szkolnym 2020/2021 nie przeprowadziły oceny poziomu funkcjonowania ucznia^[1]. Ponadto w trzech kolejnych sprawach z tego roku oraz w dwóch z 13 spraw z roku szkolnego 2021/2022 taką ocenę wykonały jedynie raz w ciągu szkolnego. Ww. było niezgodne z § 6 ust. 9 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, z którego wynikało że okresową wielospecjalistyczną ocenę funkcjonowania ucznia należało wykonać co najmniej dwa razy w ciągu roku szkolnego.

Dyrektor wyjaśnił, że wynikało to z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 945-946, 963)

6. W roku szkolnym 2020/2021 specjaliści nie wykonali 19 z 24 wymaganych ocen efektywności udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej (79,2%), a w roku szkolnym 2021/2022 siedmiu z 47 (14,9%), co było niezgodne z § 20 ust. 9 rozporządzenie w sprawie zasad.

Dyrektor wyjaśnił, że wynikało to z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 604, 693-699, 882)

7. W planach pracy Zespołu do spraw planowania i koordynowania udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Szkole, na rok szkolny 2020/2021 oraz 2021/2022 przyjęto m.in., że dokonana zostanie wielopoziomowa ocena efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zgodnie z „Procedurą Opieki Psychologiczno-Pedagogicznej nad uczniami Szkoły Podstawowej nr 21 w Grudziądzu o specjalnych potrzebach edukacyjnych” stanowiącą załącznik do Statutu z 2020 i 2022 r. proces udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej koordynowali wychowawcy klasy. Tymczasem w toku badania dokumentacji 72 uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej ustalono, że wychowawcy nie przeprowadzili odpowiednio 22 z 24 (91,7%) oraz 12 z 47 (25,5%) ocen efektywności podejmowanych działań. Na skutek powyższego zaniechania nie zostały osiągnięte założenia ww. planów pracy w zakresie dokonania wielopoziomowej oceny udzielanej pomocy.

Dyrektor podał, że wynikało to z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 604,693-699,802)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Nie formułowano uwag.

^[1] Posiadających orzeczenia PPP o potrzebie kształcenia specjalnego.

- Wnioski
1. Powierzenie obowiązków psychologa nauczycielowi posiadającemu odpowiednie kwalifikacje.
 2. Doprowadzenie do zgodności danych zamieszczanych w Systemie Informacji Oświatowej i Arkuszu organizacyjnym.
 3. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia dostępności budynku osobom ze szczególnymi potrzebami.
 4. Podjęcie działań w celu dokonywania wielospecjalistycznej oceny efektów pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej wszystkim uczniom.
 5. Prowadzenie corocznej diagnozy występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów.
 6. Prowadzenie systematycznych ocen poziomu funkcjonowania wszystkich uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 20 lipca 2023 r.

Kontroler
(-) Adam Ruciński
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
Dyrektor
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki